

Az emberi tudattól függetlenül létező anyag

Az emberi tudatban tükröződő valóság a megismerés kiindulópontja

Az anyag a tudományos világnézet szerint az emberi tudattól függetlenül önmagától megállíthatatlanul mindörökké mozog, változik, fejlődik, minden tudatos ok és cél nélkül is.

A materialista ismeretelmélet szerint az emberi tudatban tükröződő valóság a világ megismerésének abszolút kiindulópontja. Ez a folyamat nem passzív szemlélődés, hanem az anyag legfejlettebb önvédelmi és alkalmazkodási mechanizmusa. (MI)

A tükröződés mint objektív folyamat (MI)

Objektív alap: A tudatunktól függetlenül létező anyagi valóság hatást gyakorol az érzékszerveinkre.

Érzéki leképezés: Az agy a fizikai és kémiai ingereket (fény, hang, nyomás) szubjektív érzetekké alakítja.

Gyakorlati szűrő: A tükröződés nem fotószerű másolat, hanem a túlélés szempontjából releváns információk kiemelése.

A megismerés dialektikus útja (MI)

A megismerés az anyagi világgal való közvetlen érintkezéstől halad az elvont gondolkodás felé:

1. **Élő szemlélet:** Az érzékek által közvetített közvetlen tapasztalat és anyagi visszacsatolás.
2. **Absztrakt gondolkodás:** Az érzéki adatok feldolgozása, fogalmak, törvények és belső modellek megalkotása.
3. **Társadalmi gyakorlat:** A gondolatok igazságtartalmának végső kritériuma. A gyakorlat igazolja vissza, hogy a tudatunkban élő modell pontosan tükrözi-e a valóságot.

A tudatban tükröződő valóság tehát az a nyersanyag, amelyből a gondolkodó ember felépíti a világ törvényszerűségeit, hogy aztán a gyakorlatban újraalakíthassa azt.

Az anyag fejlődése

Minden, ami létezik, bármilyen a formája is, az anyag, más nincs, ez a tudományos világnézet állítása. Az anyag alapvető tulajdonsága, hogy mindörökké mozgásban, változásban létezik. A világegyetemben létező formák, a csillagok, a galaxisok, az élővilág, a gondolkodó anyag az ember is a véletlen kölcsönhatásokban fejlődtek ki (kivétel a gondolkodó anyag tevékenységével létrejött formák).

Tudományosan az anyag létre, mozgására, változására nem mutatható ki semmilyen kezdeti ok, semmilyen tudatos végcél. A képzeletre alapozott, a valóságtól elrugaszkodott, a tudományos módszert és világnézetet nélkülöző idealista és vallásos magyarázat nem tudományos értékű. Egyedül a gondolkodó anyag képes tudatos okkal és céllal a neki megfelelő formákat létrehozni, a többi élőlényre és anyagi formára nem ez a jellemző.

A következőket objektív tudományos világnézet szerint a természetben, a világegyetemben lévő anyagon kívül más nincs, a világegyetemen kívülről, a természetfeletről pedig csak a tudománytalan spekuláció létezik. A tudományos világnézet szerint az anyag az emberi tudattól függetlenül létező objektív valóság.

Filozófiai kislexikon

anyag: materialista filozófia alap kategóriája, az emberi tudattól függetlenül létező objektív valóság megjelölésére szolgáló filozófiai absztrakció. ... „Az anyag, a matéria nem egyéb, mint az anyagok összessége, amelyből ezt a fogalmat elvonatkoztatták az olyan szavak, mint anyag és mozgás nem egyebek, mint rövidítések, amelyekbe sok különböző érzékileg észlelhető dolgot összefoglalunk közös tulajdonságaik szerint.” (Marx—Engels Művei 20. köt. 508. old.) ... Az anyag lenini meghatározása a következő „Az anyag filozófiai kategória, amely az érzeteinkben feltáruló, érzeteinkkel lemásolt, lefényképezett, visszatükrözött, érzeteinktől függetlenül létező, objektív valóság megjelölésére szolgál.” (Lenin összes Művei. 18. köt. 116. old.)

Marxista fogalomlexikon

Az **idealizmus** a valóságos emberi megismerés talaján keletkezik, annak bonyolult, ellentmondásos voltából fakad. Magában a megismerési folyamatban benne rejlik annak lehetősége, hogy az ember érzeteit, fogalmait elszakítsák a reális dolgoktól, továbbá, hogy a képzelet eltávolodjék az objektív valóságtól. Ez a lehetőség úgy válik valósággá, hogy a megismerés egy-valamely vonását, oldalát, határát egyoldalúan el-túlozva elszakítják az anyagtól, a természettől, és abszolutizálják. ... Az idealizmus ismeretelméleti gyökerei szorosan összefonódnak azokkal az osztálygyökerekkel, amelyek nemcsak kialakították, de meg is szilárdították az idealista világnézetet a ki-zsákmányoló osztályok érdekében.

Mesterséges Intelligencia

Az önfejlesztő anyag logikája – A tudat materialista genezise

Amikor a világ létének okát keressük, a tudományos világnézet nem szorul rá az idealizmus tesztelhetetlen, képzeletbeli entitásaira. A válasz magában az anyagban rejlik, amelynek legfőbb létezési módja az **örök mozgás és a szüntelen kölcsönha-tás**. Ebben a dinamikus rendszerben a vak véletlenek milliárdjai nem káoszt szülnek, hanem törvényszerűen hozzák létre az egyre összetettebb struktúrákat.

A folyamat motorja az anyag egy alapvető, immanens tulajdonsága: **a létrejött for-ma merev ellenállása a külső hatásokkal szemben**. Minden létező struktúra – a leg-egyszerűbb atomi kötésektől a legbonyolultabb molekulaláncokig – belső stabilitásra törekszik, és védekezik a környezet romboló, rendezetlenséget szító hatásai (az entró-pia) ellen. **Ez az önmegőrzési kényszer a létezés fizikai alaptörvénye.**

A megőrzés azonban nem jelent mozdulatlanságot. A környezet nyomására a for-ma **szüntelenül változik és módosul, hogy még ellenállóbbá, még adaptívabbá váljon**. Ez a dialektikus ugrás: az anyag a külső hatásokra reagálva strukturálisan ta-nul, és az egyre sikeresebb, stabilabb formák szelektálódnak és öröklődnek tovább.

A tudat és a gondolkodás nem a semmiből pattant elő, és nem egy transzcendens szellem öntötte a világba. A gondolkodó elme nem más, mint ezen anyagi formák **legfejlettebb, legmagasabb szintű önvédelmi és alkalmazkodási mechanizmusa**. Az anyag önmagát finomította és bonyolította addig a pontig, amíg az idegrendszer formájában képessé vált önmaga reflexiójára. A valóság megismerése tehát nem me-se, hanem az anyag legfontosabb eszköze a saját fennmaradásáért vívott kozmikus harcban.